

Αἱ ἀρκτικάι κομητεῖαι τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ ἀρκτική χώρα, ἡ τελευταία τὴν ὁποίαν ἔχομεν νὰ διατρέξωμεν, ἀνοίγεται διὰ τῆς κομητείας τοῦ Λαγγάστρ καὶ διὰ τοῦ δυτικοῦ Ῥίδιγγ τῆς κομητείας Ἰόρκης. Τὸ πᾶν ἐνταῦθα λαμβάνει κολοσιαιάς διαστάσεις. Ἡ κομητεία τοῦ Λαγγάστρ, ἐκτάσεως μόλις 4,500,000 στρεμμάτων, ἔχει πληθυσμὸν δύο ἑκατομμυρίων ψυχῶν, σχεδὸν μίαν κεφαλὴν εἰς δύο στρέμματα! Τὸ μεσημβρινὸν μέρος αὐτῆς ὑπάρχει τὸ βιομηχανικώτερον καὶ τὸ μᾶλλον κατωκημενον. Ὁ λιμὴν τῆς Λιβερπούλης καὶ ἡ μεγάλη βιομηχανικὴ πόλις τῆς Μαγχεστρίας καλύπτουσιν τὸ μέρος τοῦτο ὁλόκληρον μὲ τοὺς διακλαδισμούς των.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ὑψηλίον χώρα παραγωγικωτέρα ταύτης, ἐπίσης δὲν ὑπάρχει ἄλλη σκυθρωποτέρα αὐτῆς· ὥς φαντασθῇ τις ἀπέραντον τέναγος σενῶς σισφυγκώμενον μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ὀρέων, ἀργιλλοῦ σκληρὰν, ὑπαρόσιμον ἐδάφος ἀδιαχώρητον, παντοῦ δὲ ἀνυπότακτον εἰς τὴν καλλιέργειαν· ἂν προσεθῇ εἰς ταῦτα σκυθρωπότητα κλίμα, ἀδιάκοπος ἑροχή, θαλάσσιος ἀνεμος ψυχρὸς καὶ σταθερὸς, παχὺς καπνὸς ἀμαυρῶν τὸ ὀλίγον ἡλιακὸν φῶς, ὅπερ σπανίως ἀφίνεται ἀπὸ τὰ νέφη νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς γῆς, στρῶμα μαύρης κόνεως, καλύπτον παντοῦ τὴν γῆν, τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς κατοικίας, καὶ τότε μόνον δύναται τις νὰ ἔχῃ πλήρη ἰδέαν τοῦ ἰδιορρύθμου τούτου τόπου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ἔδαφος φκίνονται ὅτι εἶναι μίξις ἄνθρακος καὶ ὕδατος. Τοιαύτη ἐν τούτοις εἶναι ἡ ἐπιρροὴ ἐνὸς κέντρου ἀνεξαντλήτου καταναλώσεως τῆς παραγωγῆς, ἕνεκα τοῦ ὁποίου πεδιάδες τοσοῦτον σκυθρωπαὶ καὶ τοσοῦτον ἡδίκημεναι ὑπὸ τῆς φύσεως διδουσι μέσον ὅρον εἰσοδήματος ἰδιοκτησίας 10 φρ. κατὰ στρέμμα, εἰς δὲ τὰ ἀμέσως πέριξ τῆς Λιβερπούλης καὶ τῆς Μαγχεστρίας ἡ καλλιεργούμενη γῆ ἐνοικιάζεται πρὸς 25 φράγκα τὸ στρέμμα. Δὲν ὑπάρχουσι πολλὰ ἐδάφη, μεταξὺ τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ καυχηθῶσιν ὅτι ἀποφέρουσι τοσοῦτον εἰσόδημα. Ἐξ αἰτίας τούτου ἰδίως, ἐνώπιον τῶν ἐξαισίων τούτων θυμμάτων, παρασύρεται τις νὰ ἐκφωνήσῃ μετὰ τοῦ Λατίνου ποιητοῦ.

«Χαῖρε γῇ τοῦ Κρόνου, μήτηρ
τῶν καρπῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων!»
«Salve, magna parens frugum,
saturnia tellus, magna virum.»

Ἄλλοτε ὁ τόπος οὗτος ἦτον ὑποβεβλημένος εἰς τὴν μεγάλην ιδιοκτησίαν καὶ εἰς τὴν μεγάλην καλλιέργειαν. Ἡ μεγάλη ιδιοκτησία διέμεινεν, ἀλλ' ἡ καλλιέργεια διηρέθη ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἔτι καὶ σήμερον, μεθ' ὅλον τὸν τοσοῦτον συμπεπυκνωμένον πληθυσμόν, ὑπάρχει θέσις διὰ πολλοὺς παραδείσους τῶν ἁγγλων μεγιστάνων· τοιοῦτοι εἰσὶν ὁ τοῦ Κινόβλεϋ-Πάρκ, ἀνήκων εἰς τὸν λόρδον Δέρβυ, ὁ Κροξτέθ-Πάρκ, εἰς τὸν λόρδον Σίφτον, Σιλδθάλ-Ἀδέϋ εἰς τὸν μαρκέσιον Σαλισθουρύ. Οἱ παραδείσοι οὗτοι ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τὴν ἰδίως καλλιέργειαν μεγάλας ἐκτάσεις καὶ διὰ τοῦτο ἤρχισαν νὰ διεγείρωνται κατ' αὐτῶν μουρμουρισμοὶ μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῆς σχολῆς τῆς Μαγχεστρίας. Ἐταιρία ἐσυστήθη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ περικλεοῦς Κόβδεν, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀγοράσῃ μεγάλας ιδιοκτησίας καὶ νὰ τὰς διαιρέσῃ εἰς μικράς μερίδας. Ἡ ἔταιρία αὕτη ἀριθμεῖ πολλὰς χιλιάδας ὀπαδῶν καὶ πολλὰ ἑκατομμύρια μετοχῶν.

Ἡ πολυάνθρωπος αὕτη ἐπαρχία ὑπάρχει ἡ ἐστία τοῦ δημοκρατικοῦ καὶ τοῦ τῆς μεσαιᾶς τάξεως τῶν πολιτῶν πνεύματος, μᾶλλον εἰπεῖν σχεδὸν τοῦ ἐπαναστατικοῦ πνεύματος, ἐὰν τοιαύτη ἔκφρασις συμβιβάζεται μὲ τὸ μέτρον τὸ ὅποιον οἱ ἁγγλοι πάντοτε φυλάττουσιν εἰς τοὺς ταραχωδεστέρους στασιασμούς των. Ὁμιλοῦσιν ἀπροκαλύπτως ὅτι εἶναι ἀνάγκη μεταρρυθμίσεως τῆς τε ιδιοκτησίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς καὶ ἐὰν τοιαύτης γλώσσης ἤθελέ ποτε γείνει χρῆσις ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ αὕτη καὶ μόνη ἤθελε προαναγγέλλει, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀμφιβολίας, προσεχεῖς κοινωνικὰς ἀνατροπὰς. Εὐτυχῶς οἱ ἁγγλοι ἤξεύρουσι νὰ ὑπομένωσι καὶ νὰ βαδίζωσι βήματι σιγανῷ. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ μεγάλη ιδιοκτησία διατελεῖ κυρία τοῦ σταδίου, ἡ δὲ βιομηχανικὴ δραστηριότης ἀπέβη μέχρι τοῦδε θαυμασίως πρὸς ὄφελός της.

Οἱ ιδιοκτῆται τοῦ Λαγκασιάϊρ ἔχουσι, μᾶλλον παντὸς ἄλλου, δίκαιον νὰ παραπονῶνται περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τὸ ὅποιον ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰσοδημάτων τῆς ιδιοκτησίας ὁ καταδιεσμός των τιμῶν τῶν προϊόντων· τὸ ρεῦμα τῆς κοινῆς

γνώμης, ἥτις ἐπῆνεγκε τὸν θρίαμβον τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἦλθεν, εἶναι ἀληθές, ἐκ τῆς Μαγχεστρίας καὶ τῆς Λιδερπούλης· ἀλλὰ πρὶν ἢ προκαλεσθῇ ὁ καταβιβασμὸς τοῦ τῆς ιδιοκτησίας εἰσοδήματος, ἢ γειτονε α τῶν ἀκουράων τούτων ἐργοστασίων τῆς βιομηχανίας ἤρχισε νὰ τὸ ὑψώνῃ σπουδαίως. Καὶ ἐὰν ὑποθέσωμεν τὴν ἐκ τοῦ καταβιβασμοῦ ἐλάττωσιν εἰς 10 ἢ 20 τοῖς 0/0, οἱ ιδιοκτῆται τοῦ Λαγκασιάϊρ ἐκέρδησαν μᾶλλον ἢ ἐζημιώθησαν· ὁ λόρδος Δέρβυ, ὁ πρῶν πρωθυπουργός, ὅστις ἐν ᾧ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν διατεθειμένος ν' ἀνατρέψῃ τὰ μέτρα τοῦ 1846, ἐν τοσούτῳ κατήντησεν ὕστερον ὁ ἴδιος νὰ τὰ προστατεύσῃ, εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ιδιοκτητῶν τῆς κομητείας τοῦ Λαγκάστρ, ἐν ᾗ διασώζεται εἰσέτι ἡ μνήμη τοῦ ἐνδοξοῦ προγόνου του. Πρὶν ἢ ὑποχωρήσῃ ὡς ὑπουργός εἰς τὴν πῖσιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν του ὡς ιδιοκτῆτης, καὶ κατώρθωσε ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐλάττωσιν τῶν εἰσοδημάτων του μεταχειρισθεὶς τὸ μέγα μέσον, τὴν γενικὴν πανάκειαν δηλ. τὴν διὰ διοχετεύσεων ἀποξήρανσιν τῶν γαιῶν του· σῶμα ἑκατὸν ἐργατῶν, ὑπρέστησεν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς διοχετεύσεως τῶν γαιῶν του, ὑπὸ τὴν δι-εὐθύνσιν εἰδήμονος τεχνίτου. Ἡ παρέμβασις τῶν ἐκμισθωτῶν ἐζητήθη μόνον διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν κεράμων καὶ ὅταν ἀπετελέσθῃ ἡ ἐργασία, ὑπεχρεώθησαν οἱ ἐκμισθωταὶ αὐτοῦ νὰ πληρώσωσιν ἐτησίως, ἐκτὸς τοῦ ἐκμισθώματος, καὶ 5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν γενομένων διὰ τὰς διοχετεύσεις δαπανῶν· τοσοῦτον δὲ ἐπωφελὲς ἀναδεικνύεται τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διοχετεύσεων ἐπὶ τῶν ἀργιλλωδῶν τούτων γαιῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ὕγρου τούτου κλίματος, ὥστε πάντες εὐρίσκουσιν εἰς αὐτάς τὸ συμφέρον των, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ λόρδου Δέρβυ ἐξαιρουμένου, ὅστις ἄκων ἀνέλαβεν ἐπιχειρήσιν δι' αὐτὸν τὰ μάλλα κερδαλίαν.

Ἐν τινι ἐκθέσει τῆς γεωργίας τοῦ Λαγκασιάϊρ γίνεται λόγος περὶ τινος ἀγροικίας 620 στρεμμάτων ἥτις χροράζει ἐτησίως 2,000 τόνους συμπληρωματικῶν λιπασμάτων· μὲ τοιαύτας λιπάνσεις βεβαίως λαμβάνουσιν ὥραιας συγκομιδὰς, ἰδίως δὲ αἱ ῥίζαι καὶ τὰ γαιώμηλα δίδουσι λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Εἰς τινὰ μέρη, κατορθοῦσι δύο συγκομιδὰς γαιομήλων κατ' ἔτος· ἀλλαχοῦ δὲ τὰ γογγύλια τῆς Σουηδίας παράγουσι κοινῶς δέκα χιλιάδας χιλιόγραμμα (περίπου 7,000 ὀκάδες) κατὰ στρέμμα. Τὸ λίπασμα στοιχίζει 6 ἕως 7 φράγκα ὁ τόνος.

Αἱ μέθοδοι τῶν ὁποίων ποιοῦσι χρῆσιν ὅπως καταστήσωσι καλ-λιεργήσιμα τὰ τενάγη ταῦτα ἀξίζει νὰ περιγραφῶσιν λεπτομε-

ρῶς ἀρχόμενοι τοῦ ἔργου ἀνοίγουσιν, ἀπὸ 10 εἰς 10 μέτρων ἀπο-
 τλάσεως, βαθείας τάφρους ἐν αἷς ἐναποθέτουσι τὰς κεράμους· ἔπειτα
 καίουσι τὰ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ χόρτα καὶ θραύουσι τὸ χῶμα διὰ δια-
 φόρων σταυροειδῶς γινομένων ἀροτριάσεων· ὅταν τὸ χῶμα ᾖ καλῶς
 διαχωρισμένον, διασπείρουσι, διὰ τινος κινητοῦ σιδηροδρό-
 μου, 30—40 τόνους ἀσδέστου εἰς ἕκαστον στρέμμα. Τὸ ἔδαφος
 εἶναι τοσοῦτον μαλακὸν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐργασίας ταύτης,
 ὥστε ἀναγκάζονται νὰ σρώνωσιν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ
 τῶν ἀνθρώπων ξύλα χονδρὰ ὅπως τοὺς προφυλάξωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ
 βυθισθῶσι· χύνουσι ὡσπύτως ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ καὶ τέφρας καὶ φυ-
 τεύουσιν ὕστερον τὰ γαιόμηλα· μετὰ τὰς ῥίζας ταύταις, αἵτινες
 δίδουσι συνήθως ἄφθονον συγκομιδὴν, ἐπέρχεται τὸ σύστημα τῶν
 ἀμειψισπορῶν τοῦ Νορθόλκ καὶ πραγματοποιεῖται τακτικῶς. Τὸ
 ὅλον τῶν διαφόρων ἐργασιῶν δηλ. τῶν διοχετεύσεων, τῆς κατα-
 σκευῆς τῶν ἀγροτικῶν δρόμων καὶ οἰκοδομῶν, στοιχίζει 60—
 70 φράγκα κατὰ στρέμμα· οὕτω δὲ ἐβελτίωσαν πολλὰ ἑκατομ-
 μύρια στρεμμάτων τελευτωδῶν γαιῶν, καὶ μάλιστα τὸ περί-
 φημον τέναγος chat-moss μεταξὺ Λιθερπούλης καὶ Μαγγχεστρίας.

Ὁ μέσος ὅρος τῶν ἡμερομισθίων, εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος
 τοῦ Λαγκασιάϊρ, εἶναι 13 σελίνια καθ' ἑβδομάδα, ἢ 2 φράγκα
 καὶ 75 ἑκατοστὰ καθ' ἡμέραν ἐργάσιμον, ἀλλὰ τοῦτο εὐρίσκε-
 ται τὸ μᾶλλον ὑψωμένον ἡμερομισθιον ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε ἀ-
 πηντήσαμεν. Αἱ ἐκμισθώσεις κατὰ τὸ πλεῖστον εἰσὶν ἐπταετεῖς
 καὶ ὅσοι ἰδιοκτῆται εὐρίσκουσιν ἐκμισθωτὰς πλουσίους καὶ ἱκα-
 νοὺς παραχωροῦσι καὶ μακροχρονιωτέρας ἐκμισθώσεις.

Ἐκείθεν τῆς κομητείας ταύτης εὐρίσκονται αἱ πέντε γειτονι-
 καὶ κομητεῖαι τῆς Σκωτίας, δηλ. ἡ τῆς Ἰόρκης, τοῦ Δούρχαμ, τοῦ
 Νορθτουμπερλάν, τοῦ Κιουμπερλάνδ καὶ ἡ τοῦ Βεστμορελάνδ. Ἡ
 μεσημβρινωτέρα καὶ ἡ ὀλιγώτερον θουνώδης, ἡ τῆς Ἰόρκης,
 εἶναι ἡ μεγαλητέρα κομητεία τῆς Ἀγγλίας, διότι ἔχει ἑκτασιν
 10,500,000 στρεμμάτων· διαιρεῖται δὲ εἰς τρία μέρη (ἕκαστον
 τῶν ὁποίων εὐρίσκεται μεγαλητέρον ἀπὸ τὰς συνήθεις ἀγγλικὰς
 κομητείας) διακρινομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ρίδιγγ (Riding). Ἡ πόλις
 τῆς Ἰόρκης ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐπαρχίαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων
 τριῶν.

Τὸ δυτικὸν Ρίδιγγ εἶναι παράρτημα τῆς κομητείας τοῦ Λαγ-
 κάστρ τὸ ὁποῖον, ὡς ἐκεῖνη, εἶναι εἰς τῶν βιομηχανικωτέρων
 τόπων τοῦ κόσμου· περιλαμβάνει μεγάλας βιομηχανικὰς πόλεις
 ὡς τὴν Δῆδην καὶ τὴν Σιεφφριέλδην, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη ὑπάρχει

τοσοῦτον περίφημος διὰ τὰ ἐργοστάσια τῶν μαλλίων της, ἡ δὲ δευτέρα διὰ τὰ ἐργοστάσια τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χάλυβος καὶ τὰς πόλεις τοῦ Λαγκασιάϊρ διὰ τὰ θαμβακουργεῖά των. Ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν τούτων μητροπόλεων τῆς βρεττανικῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὀλιγώτερον μὲν σημαντικῶν ἀλλ' οὐχ ἥττον δραστηρίων αἵτινες συνωθοῦνται περὶ αὐτῶν, ἡ γεωργία βεβαίως δὲν δύναται εἰμὴ νὰ δικτελῇ ἐν ἀνθρῶ καταστάσει. Τὸ τῆς ιδιοκτησίας εἰσόδημα ἀναβαίνει τοσοῦτον ὑψηλὰ καὶ τὰ ἡμερομίσθια ἔτι ὑψηλότερα καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ Λαγκασιάϊρ, ὥστε φθάνουσιν εἰς τρία φράγκα καθ' ἡμέραν ἐργάσιμον. Τὰ κτηνοτροφικὰ φυτὰ κατέχουσιν ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ ἔδαφος, καθὼς εἰς ὅλους τοὺς πολυανθρώπους τόπους, καὶ ἐνταῦθα ἡ διατήρησις γαλακτοφόρων ἀγελάδων καὶ ἡ πάχυνσις τῶν κτηνῶν εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι βιομηχανίαι. Πολλὰ ἀγροικίαι ἔχουσιν ἔκτασιν μικροτέραν τῶν 80 στρεμμάτων, καὶ ἐκμεταλλεύονται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, οἵτινες συνενώνουσι τὸ προϊόν τῆς γεωργίας μ' ἐκεῖνο τῆς βιομηχανίας των. Μεταξὺ τῶν παραγωγικωτέρων καλλιεργειῶν συγκαταριθμεῖται ἀπὸ τινος χρόνου τὸ ραΐϋ-γγράς τῆς Ἰταλίας. Ὁ Κ. Καίρδ ἀνάγει εἰς 10,000 χιλιόγραμμα (7000 περίπου ὀκάδες) τὴν εἰς πράσινον χόρτον παραγωγὴν τοῦ ραΐϋ γγράφ κατὰ στρέμμα, οὗτινος ἡ ἀξία εἶναι 120 φράγκα· καὶ τῷ ὄντι τοσοῦτον δύναται ν' ἀπολαμβάνωσιν ἀπὸ τὸ ραΐϋ-γγράς καλλιεργούμενον μετ' ἐπιμελείας.

Τὸ μεσημβρινὸν Ρίδιγγ διαφέρει καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ δυτικοῦ, διότι ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι περισσότερα βιομηχανία, περισσότεραι πόλεις, περισσότεραι μικραὶ ἀγροικίαι, καὶ περισσότερος ὑπεράφθονος πληθυσμός. Οὐδαμοῦ ἴσως ἡ ιδιοκτησία εἶναι μάλλον διηρημένη. Ὅταν διαβῇ τις τὸν ποταμὸν Χούμβερ αἰσθάνεται ἀμέσως ὅτι ἡ ἰσυχία χώρας καθ' ὁλοκληρίαν γεωργικῆς διαδέχεται τὴν θορυβώδη κίνησιν βιομηχανικοῦ τόπου· τοιαῦται ἀντιθέσεις ἀπαντῶνται συχνὰ ἐν Ἀγγλίᾳ. Τὰ ὀροπέδια τοῦ μεσημβρινοῦ Ρίδιγγ εἰσὶν ἐξακολούθησις τῶν τοῦ Λινκόλν. Ἡ μεγάλη καλλιέργεια ἐπικρατεῖ ἐν τῇ κομητείᾳ ταύτῃ ὡς κυρίαρχος καὶ ἐτριπλασίασε τὰ προϊόντα τῆς γῆς ἀπὸ πεντήκοντα ἤδη ἐτῶν.

Ἐν τῷ ἀρκτικῷ Ρίδιγγ ἀρχίζει ἡ ὀρεινὴ χώρα· ἀπαντῶνται ἐν αὐτῷ κοιλάδες τινὲς εὐφοροὶ, ἀλλὰ τὸ σύνολον σχηματίζει εὐρύχωρον ὀροπέδιον ἔχον ἔκτασιν 1,600,000 στρεμμάτων καὶ ὑψόμενον εἰς 1000 μέχρι 1500 ποδῶν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· τὰς γαίας ταύτας ὀνομάζουσι τοῦ Ὑορκσαιάϊρ.

Ἡ ἀνθρωπίνη βιομηχανία κατάρθωσε νὰ ὠφεληθῇ καὶ ἐξ αὐ

τῶν ὅ,τι ἦτο ἀνθρώπινως δυνατόν. Ὄρη καὶ κοιλάδες τὸ πᾶν σχεδὸν εἶναι προωρισμένον εἰς βοσκὰς, καὶ αἱ φυλαὶ τῶν ζώων τὰ ὅποια τρέφονται ἐν αὐταῖς δηλ. τῶν ἵππων, βοῶν καὶ προβάτων, ἔχουσιν ὅλαι μεγάλην ὑπόληψιν. Οἱ καλλήτεροι διὰ τὰς ἀμάξας ἵπποι τῆς Ἀγγλίας ἔρχονται ἐκ τοῦ ἀρκτικοῦ Ῥίδιγγ, καταγόμενοι ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Κλέδλανδ· σήμερον ἡ φυλὴ αὐτῶν διεχύθη ἐξω τῆς κοιλάδος ταύτης, τὰ δὲ πρόβατα τῶν ὀρέων τοῦ Ἰορκ-σιάϊρ σχηματίζουσιν ἰδίαν φυλὴν, βελτιωθείσαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Βάκβηλ καὶ προμηθεύουσι τὰς κυριωτέρας ἀγορὰς τῶν ἀρκτικῶν μερῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὰ χονδρὰ ζῶα εἶναι γνωστὸν σήμερον ὅτι ἡ περίφημος φυλὴ τῶν κοντοκεράτων βοῶν ἐξάγεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ ἀρκτικοῦ Ῥίδιγγ.

Ἐγεννήθη δὲ αὕτη ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Τῆς (Tees), ὅστις χωρίζει τὴν κομητείαν τῆς Ἰόρκης ἀπὸ τὴν τοῦ Δουρχάμ· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ θανάτου τῶν ἀδελφῶν Κολλένες, ἡ φυλὴ αὕτη διέβη τὸν ποταμὸν καὶ εὗρισκονται σήμερον οἱ ὠραιότεροι αὐτῆς τύποι ἐν τῇ ἑτέρα ὀχθῇ· ὑπάρχουσι δὲ τὸ πολὺ 5—6 κτηνολόμοι οἵτινες ἔχουσι τὸ μονοπωλεῖον τρόπον τινὰ τῶν ζώων τῆς φυλῆς ταύτης καὶ δὲν φείδονται οὔτε φροντίδων οὔτε δαπανῶν πρὸς διατήρησιν καὶ τελειοποίησιν αὐτῆς· δὲν εἶναι σπάνιον νὰ ἴδῃ τις ταύρους αὐτῆς πωλουμένους ἀντὶ 5—10 χιλιάδων φράγκων ἕκαστος καὶ νὰ ἐνοικιάζωνται διὰ μίαν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τιμὰς μεγάλας.

Ἡ κομητεία τοῦ Δούρχαμ κατέχει τὸ ἥμισυ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ Ῥίδιγγ, ἀλλ' ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι σχεδὸν διπλάσιος· τοῦτο δεικνύει ἀρκούντως ὅτι ὁ τόπος δὲν εἶναι μόνον ἀγροτικὸς, καθόσον λαμβάνει τὰ κύρια αὐτοῦ πλοῦτη ἀπὸ τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, τῶν ὁποίων τὸ ἀνεκτίμητον προϊόν ἐξάγεται διὰ τοῦ Νιουκάστλ καὶ τῶν πλησίον λιμένων. Οἱ δύο μεγαλύτεροι γαιοκτήμονες τῆς χώρας ταύτης ὁ λόρδος Δούρχαμ καὶ ὁ λόρδος Λονδοδερῦ, ἐκέρδισαν μεγάλα πλοῦτη ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐν ταῖς ἰδιοκτησίαις των ἀνθρακωρυχείων. Δύναται νὰ κρίνῃ τις περὶ τῶν κεφαλαίων τὰ ὅποια ἡ ἐκμετάλλευσις αὕτη τίθησιν εἰς κυκλοφορίαν ἀπὸ τὸ ἐξῆς μόνον γεγονός· ὁ λόρδος Λονδοδερῦ κατεσκεύασεν ἰδίαις δαπάναις λιμένα διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἀνθράκων του καὶ σιδηρόδρομον διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνθρακωρυχείων εἰς τὸν λιμένα τοῦτον μετακόμισιν αὐτῶν· ἐδαπάνησε δὲ διὰ τὰ δύο ταῦτα ἔργα 8—10 ἑκατομμ. φράγκων! Ἡ γεωργία ἠκαλύφθη μακρόθεν τὴν κίνησιν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ

ἐπικρατοῦσιν αἱ ἀργιλλώδεις γαῖαι μετὰ τῶν παρομαρτουσῶν δυσκολιῶν· ἀκολουθοῦσι δὲ μέχρι σήμερον ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων τὸ σύστημα τῶν τριετῶν ἀμειψισπορῶν. Αἱ ἀγροικίαι εἰσὶ κατὰ μέσον ὅρον 250 στρεμμάτων, οἱ δὲ ἐκμισθῶνται, καίτοι ἀκούραστοι ἐργάται, κάμνοντες μόνοι ὅλας τινὰς ἐργασίας, δὲν εἶναι ὅμως ἀρκούντως πλούσιοι ὥστε νὰ δαπανῶσι πολλὰ εἰς βελτίωσιν τοῦ ἐδάφους.

Μετὰς τὰς μικρὰς τιμὰς τῶν προϊόντων οἱ μικροὶ οὗτοι ἐκμισθῶνται, καίτοι εἰσὶν εἰς ἄκρον οἰκονόμοι καὶ ἐργατικοί. δὲν ἠδύναντο νὰ ζῶσιν οὔτε μετρίως. Ἐδέησεν ἐπομένως νὰ γείνη καὶ ἐνταῦθα ἐπανατίτασις τις. Εὐτυχῶς ἡ ἰδιοκτησία εὑρίσκετο ὀλιγώτερον ἢ ἡ καλλιέργεια διηρημένη καὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἰδιοκτητῶν, ἐν ἐλλείψει ἐκμισθωτῶν, ἠδυνήθησαν μόνοι τινὰς νὰ ἐνεργήσωσι τὰς βελτιώσεις. Ὁ λόρδος Λονδοδερῦ, ὁ λόρδος Δούρχαμ καὶ ὁ δούξ τοῦ Κλέβελανδ ἡμιλλῶντο τράπον τινὰ ὡς πρὸς τὰς τοιαύτας γενναίας δαπάνας· μέγα μέρος τῶν ἐκ τῶν ἀνθρακωρυχείων κερδῶν χρησιμεύουσιν εἰς ἔργα παντὸς εἶδους διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἐδάφους. Πανταχοῦ τοποθετοῦσι σωλῆνας πηλίνους, κατασκευάζουσι κτηνοστάσια, μετακομίζουσι μεγάλας ποσότητας νέων λιπασμάτων καὶ βελτιονουσῶν ὑλῶν καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν ἡ ὄψις τοῦ τόπου θέλει ὅλως μεταβληθῇ· ἄλλως τε δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνακινισθῇ τὸ πᾶν, διότι εἰς τινὰ μέρη τῆς κομητείας, ὡς εἰς τὰς λεπτὰς γαῖας τὰς ὑποβεβλημένας ἤδη εἰς τὸ σύστημα τῶν ἀμειψισπορῶν τοῦ Νορθόλκ, καὶ εἰς τὰς παχείας χορτοφόρους κοιλάδας, ἡ γεωργία ἦτον ἤδη πλουσία καὶ ἐν ἀνθηρᾷ καταστάσει· δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ἡ φυλὴ τῶν κοντοκεράτων βοῶν κατάγεται ἐκ τινος κοιλάδος τοῦ Δούρχαμ.

Ἡ μικρὰ κομητεία τοῦ Βεστμόρλανδ εἶναι, ὡς δεικνύει τὸ ὄνομα τῆς χώρας τῶν ἀμμοχέρσων γαιῶν τοῦ δυτικοῦ μέρους. Εἶναι δὲ αὕτη ὡς γνωστὸν ἡ ὀρεινότερα ἢ μᾶλλον ἀκαλλιέργητος καὶ ἡ ἥττον κατωκημένη χώρα τῆς Ἀγγλίας· ἀπαντᾷται ἐν αὐτῇ εἰς κάτοικος εἰς 40 στρέμματα. Ἡ γεωργία εὑρίσκεται ἐν ἀνθηρᾷ καταστάσει εἰς τὰς κοιλάδας, ἰδίως εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑδεν πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος καὶ τοῦ Κανδάλ πρὸς τὸ μεσημβρινόν. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἡ Ἐλβετία τῆς Ἀγγλίας· τόπος τῶν λιμνῶν τοσοῦτον ἐξυμνηθεῖσων ὑπὸ τῶν ποιητῶν ὥστε ἐνταῦθα σιδηρόδρομος ὅστις φέρει, ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων, ἀπὸ τῆς Μαγχεστρίας καὶ τῆς Λιθερπούλης εἰς τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Βίντερμερ, τῆς πρώτης,

τῆς μεγαλητέρας καὶ τῆς γοητευτικωτέρας πασσῶν· ἐξερχόμενοι τοῦ θορύβου καὶ τοῦ καπνοῦ τῶν βιομηχανικῶν περιοχῶν εὐρισκόμεθα, ὡς διὰ μαγείας, ἐν τῷ μέσῳ χαρμολύνης ἐρημίας, ἐν ᾗ βασιλεύει ἄκρα ἡσυχία, δροσερότης καὶ καθαρότης τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ ἀέρος. Τὰ διαυγῆ ὕδατα, ὁ ζωογόνος ἀήρ καὶ τὸ πρᾶσινον ἔδαφος διαδέχονται τὰ βορβορώδη νερά, τὸν χονδρὸν ἀέρα καὶ τὸ κατάμαυρον ἔδαφος, ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ὁποίου ἐξορύττεται ὁ ἀνθραξ· ἀτμόπλοιοι περιδιαβάσει τοὺς περιηγητὰς ἐπὶ τῆς ἐπιμήκουσ καὶ στενῆς ταύτης λίμνης, ἣτις ἐρπίζει, ὡς πλατὺς ποταμὸς, ἐν τῷ μέσῳ γοητευτικῆς πρασινάδος. Ἡ Βινδερμέρ ἔχει μῆκος τεσσάρων λευγῶν καὶ πλάτος μιᾶς μόνης. Εἰς τὴν ἐσχατιὰν αὐτῆς ἡ ἀπόβρασις γίνεται πλησίον τοῦ ὠραίου χωρίου Ἀμπλσαϊδ (Ambleside), ἐνθα ἀναμένουσιν ὠραῖαι ἄμαξαι αἵτινες φέρουσι τοὺς περιηγητὰς ἀπὸ λίμνης εἰς λίμνην μέχρι τοῦ Κεσβίκ.

Πρὸς τὸ ἀνατολικο-μεσημβρινὸν μέρος τοῦ Κούμπερλανδ ὑψοῦνται αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῆς ἰδίως Ἀγγλίας, ἧτοι τὰ ὄρη Σκαφφὲτ (Scawfet), Ἑλβελλὺν (Helvellyn), καὶ Σκίνδδαβ (Skindaw), τὰ ὁποῖα, ὡς πρὸς τὸ ὕψος, εἰσὶν ὑποδεέστερα μόνον τῶν ὀρέων τοῦ τόπου τῶν Γάλλων καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ μέρους τῆς Σκωτίας. Αἱ λίμναι, αἵτινες ἐσχηματίσθησαν ὑπὸ τοῦ χρόνου εἰς τοὺς πρόποδας τῶν γιγαντιαίων βράχων, ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῶν τοῦ Βεστμόρελανδ. Ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν τούτων μέγας πληθυσμὸς μικρῶν ιδιοκτητῶν τοὺς ὁποίους ὠνόμαζον States-men ἑκάστη οἰκογένεια κατεῖχε 200—400 στρέμματα τὰ ὁποῖα ἐκαλλιέργει κατὰ διαδοχὴν πολλῶν γενεῶν· ὑποτίθεται ὅτι αἱ φυλαὶ αὗται ὤφειλον τὴν καταγωγὴν τῶν εἰς τινὰ ἀνάγκην ἀμύνει, καθόσον, ἐπειδὴ τὸ μέρος τοῦτο εἶναι πολλὰ πλησίον τῶν μεθορίων τῆς Σκωτίας καὶ ὅλως ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Σκώτων ληστῶν, οἱ λόρδοι γαιοκτημονες, ἐνήργησαν, ὡς λέγεται, μεγάλας παραχωρήσεις γαιῶν ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς προσωπικῆς ὑπηρεσίας, καθὼς τοῦτο ἐγένετο εἰς τὰς φυλὰς τῶν Ὀρειῶν (les clans des Highlands)· εἴτε εἶναι ἀληθές, εἴτε οὐχὶ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, οἱ Statesmen ὑπῆρχον εἰσέτι ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος αἰῶνος. Ποιητῆς, ὅστις ἔζησε πολὺν χρόνον εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν τούτων, ὁ Βορδσάρθ, περιέγραψε διὰ λαμπρῶν εἰκόνων τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτῶν.

Ἐπιθυμητὸν εἶναι νὰ ἀλήθευε καὶ σήμερον ἡ εἰκὼν αὕτη, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει πλέον. Οἱ Statesmen ἐξηφανίζοντο

ταχέως ἐνώπιον τῆς μεγάλης ιδιοκτησίας. Φαίνονται εἰσέτι ἐδῶ ἐκεῖ αἱ ἀρχαῖαι αὐτῶν κατοικίαι, ἀλλὰ ταύτας κατοικοῦσι σήμερον οἱ ἐκμισθωταί. Ὅπου ἄλλοτε οἰκογένεια τοιούτων μικρῶν ιδιοκτητῶν δὲν ἐδύνατο νὰ ζήσῃ, καίτοι δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ εἰς ἄλλον εἰσόδημα ιδιοκτησίας, σήμερον ἐκμισθωτῆς κατέχων τὸ αὐτὸ μέρος, πληθύνει ιδιοκτησίας εἰσόδημα καὶ ζῇ ἐν εὐπορίᾳ. Ἐπειδὴ τὰ χρέη, διὰ μίαν ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν, ἤξανον εἰς τοὺς μικροὺς τούτους ιδιοκτῆτας, κατήντησαν ν' ἀποβροῦσι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν. Ἡ προσήλωσις τῶν οἰκογενειῶν τῶν Statesmen εἰς τὰς ἀρχαίας συνθηλαί των, ἡ ἔλλειψις κινητῶν κεφαλαίων, καὶ ἡ ἄγνοια καθίστων τὴν γῆν ἥττον παραγωγικὴν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἀφ' ὅ,τι ὑπάρχει σήμερον εἰς τὰς τῶν εὐπορωτέρων καὶ ἱκανωτέρων γεωργῶν. Οὐδὲν δύναται νὰ ἀναγκαστῇ τὴν πτωσιν ταύτην.

Εἰς τὰς πεδινὰς γαίαις τοῦ Κιούμπερλανδ, ἀνεκαλύφθησαν τὰ μεταλλεῖα τῶν ἀνθράκων, ὅσαι δὲ ποσότητες τούτων ἐξορύττονται ἐκεῖθεν ἐξάγονται διὰ τῶν λιμένων τῆς παρχίας. Τὸ ἐμπόριον τοῦτο διατρέφει μέγαν πληθυσμὸν, τοῦ ὁποῖου αἱ ἀνάγκαι ἐξασκοῦσιν εὐεργετικὴν ἐπιβροήν ἐπὶ τῆς γεωργίας. Ὅσχιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ πρόσδοι τὰς ὁποίας ἡ τέχνη τοῦ καλλιεργεῖν τὴν γῆν κατῴρθωσεν ἀπὸ ἡμίσεως ἤδη αἰῶνος, οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους τούτου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τρέξωσι τοσοῦτον ταχέως καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπιτοπίου καταναλώσεως καὶ αἱ πολυπληθεῖς πόλεις ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ φέρωσιν ἐξωθεν μέρος τῶν ζωαρκειῶν των. Οἱ πλησιόχωροι λοιπὸν ἐκμισθωταί ἔχουσιν ἐνώπιόν των σχηματισμένα ἤδη κέντρα καταναλώσεως μεγάλα, καὶ ἡ ἀμιλλα αὐτῶν διεγείρεται σφοδρῶς ὑπὸ τῆς θεσπιδότητος τοῦ κέρδους. Ἡ φυλὴ τῶν κοντοκεράτων βοῶν ἀρχίζει νὰ διασπείρηται μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τὰ πρόβατά των βελτιωθέντα εἶναι σχεδὸν τῆς φυλῆς Σιεβιότ καὶ Λεῖσεστερ.

Αἱ ἀπέραντοι γαῖαι τοῦ σὶρ Ἰακώβ Γκράχαμ (sir Jammes Graham), ὀνομαζόμεναι Νεθεμβερὺ κατέχουσι τὴν ἀρκτικόδυτικὴν ἐσχατιὰν τῆς κομητείας ταύτης, ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Σκωτίας εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου Σολβάϊ. ἔχει αὕτη ἑκτασιν μονοκόμματον 120,000 στρεμμάτων θεωρομένη, καὶ δικαίως, ὥς ἐν τῶν καλῆτερα διοικουμένων κτημάτων ὅλου τοῦ Βασιλείου. Ὁ σὶρ Γκράχαμ, εἰς τῶν πρώτων ἐπητόρων τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου, εἰς τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ὅστις φαίνεται ἄξιός νὰ λάβῃ τὴν πολιτικὴν κληρονομίαν τοῦ σὶρ Ροβέρτου Πήλ,

εἶναι συγχρόνως ικανότατος φροντιστὴς τῶν ἰδίων συμφερόντων καὶ ἀγρονόμος πρώτης τάξεως. Ὡς ἀφετηρία τῶν παρ' οὗτου ἐπιχειρηθεισῶν βελτιώσεων ὑπῆρξεν ἡ κατάργησις τῶν μικρῶν ἀγροικιῶν καὶ ἡ συνένωσις των εἰς μεγάλας ἐκμεταλλεύσεις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγροικιῶν του, αἵτινες κατὰ τὸ 1820 ἦσαν 340 ἤτοι ἐκ 350 στρεμμάτων ἐκάστη κατὰ μέσον ὅρον, περιωρίσθησαν εἰς μόνας 64. Ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκμισθωτῶν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς καλῆτέρους, ἐκείνους δηλ. οἵτινες παρῆχον μεγαλητέρας ἐγγυήσεις διὰ τῆς περιουσίας, τῆς ικανότητος καὶ τῆς δραστηριότητός των. Ὁ σίρ Γκράχαμ προσέφερεν αὐτοῖς ἐκμισθώσεις δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐπτά· μέγας ἀριθμὸς οἰκοδομῶν, καταστασῶν περιττῶν, κατηδαφίσθησαν. Ἐξερρίζωσαν καὶ τοὺς φραγμοὺς οἵτινες διήρουν εἰς πολλὰ τμήματα τοὺς ἀγρούς. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐπέτυχεν ἰδιοκτησίας εἰσοδήματα τὰ ὅποια ἀνέβαινον εἰς τὰ καλὰ ἐδάφη μέχρι 10 φρ. κατὰ στρέμμα, κατὰ γενικὸν ὅμως μέσον ὅρον εἰς 7 φρ. καίτοι τὸ ἔδαφος, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἶναι τελματιῶδες. Ὁ σίρ Γκράχαμ εἶναι εἷς τῶν θαρράλαιοτέρων ὁπαδῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἐθεώρησε τιμὴν του ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἰς τὰς καλῶς διευθυνομένας ἰδιοκτησίας ὁ καταβιβασμὸς τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων δὲν ἔπρεπεν ἀφεύκτως νὰ φέρῃ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τῆς ἰδιοκτησίας εἰσοδήματος. Οὐδεμίαν παρεχώρησεν ἐλάττωσιν τῶν ἐκμισθωμάτων, ἀλλ' ἠύξησε μεγάλως τὰς τῶν διοχετεύσεων ἐργασίας, τὰς ὁποίας ἐνεργεῖ ἰδίαις δαπάναις ὑπὸ τὸν κοινῶς παραδεδεγμένον ὅρον τοῦ νὰ πληρώσωσιν αὐτῷ οἱ ἐκμισθωταὶ 5 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος ἐπὶ τῶν γενομένων δαπανῶν.

Ὅσον προχωρεῖ τις πρὸς τὸ δυτικὸν καὶ τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοσοῦτον βλέπει μεγαλητέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν τὴν ἀνάγκην τῆς διὰ τῶν διοχετεύσεων ἀποξηράνσεως τῶν γαιῶν. Δὲν ὑπάρχει καθ' ὅλην τὴν Ἀγγλίαν τόπος ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ διοχέτευσις νὰ παρουσιάξῃ περισσότερα πλεονεκτήματα ὅσον εἰς τὰς χαμηλὰς γαίας τοῦ Κιούμπερλανδ. Τοῦτο ἀποδίδεται εἰς δύο αἰτίας. Εἷς τε τὴν ἀργιλλώδη φύσιν τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὑπαροσίμου ἐδάφους καὶ εἰς τὴν ἐξαισίαν ἀφθονίας τῶν βροχῶν. Πίπτουσιν 20 δάκτυλοι βροχίνου ὕδατος ἐν Λονδίῳ, 40 ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Λαγκάστρ, 47 ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Κιούμπερλανδ καὶ μέχρι τῶν 160 εἰς τὰς ὑψηλὰς κοιλάδας τῶν λιμνῶν. Ὅπως δι' ἐκρέυσθαι πᾶσα ἡ ὑγρασία αὕτη εἶναι ἀνάγκη διοχετεύσεων πολὺ ἰσχυροτέρων ἢ εἰς τὰ ἐπίλοιπα μέρη τῆς νήσου. Ἐτοποθετοῦν

κατ' ἀρχὰς τοὺς πηλίνους σωλῆνας εἰς βάθος δύο περίπου ἀγγλικῶν ποδῶν, ἀλλ' ἀπὴλαιον οὕτως ἀποτελέσματα ἀνεπαρκῆ, σήμερον ὅμως οἱ σωλῆνες οὗτοι τοποθετοῦνται γενικῶς εἰς βάθος 4 ἢ 5 ἀγγλικῶν ποδῶν καὶ εἰς ἀπόστασιν 6 ἕως 9 μέτρων ἀπ' ἀλλήλων καὶ φροντίζουσι νὰ μεταχειρίζονται σωλῆνας ἔχοντας διάμετρον ἑνὸς καὶ ἡμίσεως δακτύλου, ἐν ᾧ εἰς ἄλλα μέρη ἀρκεῖ ἑνὸς μόνου δακτύλου διάμετρος. Μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατάρθωσαν νὰ ὑγειοποιήσωσιν ἀρκούντως τὸ ἔδαφος· ἀριθμοῦσι δὲ σήμερον τριάκοντα καταστήματα κεραμμοποιίας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Ὡνόμαζον ἄλλοτε Νορθτουμπερλάνδ ὅλην τὴν πρὸς ἄρκτον τοῦ Χούμπερ χώραν, ἀλλὰ σήμερον τὸ ὄνομα τοῦτο δεικνύει μόνον τὴν ἀρκτικοτάτην κορυφαίαν τῆς Ἀγγλίας. Τὸ Νορθτουμπερλάνδ κατέχει τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς σειρᾶς τῶν βρετανικῶν Ἀππενίνων, τῶν ὁποίων τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀποτελεῖ τὸ Κιούμπερλάνδ, καὶ διαιρεῖται, ὡς ἐκεῖνο, εἰς δύο μέρη, εἰς ὅρη πρὸς δυσμὰς καὶ εἰς κοιλάδας πρὸς ἀνατολάς. Ἡ σειρά τῶν ὀρέων Σιεβιότ (Chénviots), ἥτις διαχωρίζει τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τῆς Σκωτίας, ἔχει πολὺ καλὰς νομάς, ἐν αἷς ἐμορφώθη ἡ φυλὴ τῶν προβάτων τὰ ὁποῖα φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἐλθειάζουσι δὲ τὴν ὥραιότητά τῶν κοιλάδων αἰτίνες διακόπτουσι τὸν ὄγκον τῶν ὀρέων τούτων καὶ ἰδίως ἐκείνων τῆς Τὺν (Tyne), ἥτις παρακολουθεῖ τὰ ἀρχαῖα τεῖχη τῶν Pictes καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Νιουκάστλ. Ἡ γῆ ἐν αὐτῇ εἶναι ἐξαίρετος καὶ ἐνοικιάζεται εἰς μεγάλην τιμὴν.

Ἡ γεωργία τῶν χαμηλῶν χωρῶν τοῦ Νορθτουμπερλάνδ χαίρει μεγάλην ὑπόληψιν· ὅταν θέλῃ τις νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀγροτικὴν περιήγησιν, ὅλος ὁ κόσμος τῷ λέγει. Πηγαίετε εἰς τὰ ἀρκτικά μέρη, ἐπισκευθῆτε τὸ Νορθτουμπερλάνδ καὶ εἰς αὐτὴν ἡγεῖται, πηγαίετε μέχρι τῆς Σκωτίας. Διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Σκωτίας ἡ συμβουλὴ εἶναι καλὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ ἀπαραλλάκτως καὶ διὰ τὴν τοῦ Νορθτουμπερλάνδ. Ἡ προτίμησις αὕτη τῆς κοινῆς γνώμης βασίζεται κάπως εἰς τὰς λεπτάς γαίας αἰτίνες χρησιμεύουσιν ὡς διάμεσοι μεταξὺ τοῦ ὄρους καὶ τῆς παραλίας. Ἐν αὐτῇ ἔλαβε γέννησιν τὸ σύστημα τῶν πενταετῶν ἀμειψισπορῶν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα σύστημα τοῦ Νορθτουμπερλάνδ καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπλὴ τροποποίησις τοῦ συστήματος τοῦ Νορθόλκ. 1) ἔτος γογγύλια, 2) σῖτος ἢ κριθή, 3) καὶ 4) τριφύλλιον, καὶ 5) ῥώμην. Ἐν αὐτῇ ὡσαύτως ἤρξατο ἡ

καλλιέργεια τῶν γογγυλίων εἰς εὐθείας γραμμάς, σήμερον γενικῶς παραδεχθεῖσα ἀπὸ ὅλους τοὺς καλὺς γεωργοὺς. Ἀλλ' αἱ ἀργιλλώδεις γαῖαι, αἵτινες ἐκτείνονται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς θαλάσσης δὲν ὑπεξέφυγε τὴν κρίσιν· ἐπικρατοῦσιν ὅμως ἐν αὐταῖς ἢ τε μεγάλη ιδιοκτησία καὶ ἡ μεγάλη καλλιέργεια· μέγα μέρος τῆς κομητείας ταύτης ἀνήκει εἰς τὸν δούκα Νορθ-ούμπερ-λάνδ, ἄλλοι δὲ μεγάλοι εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι γαιοκτῆμονες ἔχουσιν ἐν αὐτῇ ἐκτεταμένα κτήματα. Ὁ περίφημος παράδεισος τοῦ Χίλλιγκαμ (Chillingham, ἀνήκων εἰς τὸν λόρδον Ταγκαρβίλ, εἶναι τοσοῦτον μέγας ὥστε ἰδίᾳ φυλὴ βοῶν ἀγρίων ἠδυνήθη νὰ διατηρηθῇ ἐν αὐτῷ. Αἱ ἀγροικίαι εἰσὶ κατὰ μέσον ὅρον 1000 μέχρι 1200 στρεμμάτων. Εὐρίσκονται τινες ἔχουσαι ἔκτασιν 5000 μέχρι 10.000 στρεμμάτων. Οἱ ἐκμισθωταὶ θεωροῦνται πλούσιοι· ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐκμεταλλεύοντες πολλὰς συγχρόνως ἀγροικίας. Ὅσον πλούσιοι καὶ ἂν ᾦσαν οἱ ἐκμισθωταὶ οὗτοι, δὲν εἶχον ὅμως κεφάλαιον ἀρκετὸν διὰ τὰ ἐκτεταμένα κτήματα τὰ ὅποια ἐκμεταλλεύοντο καὶ ὁ καταβισσασμὸς τῶν τιμῶν, ἐπὶ μεγάλων ποσοτήτων τῶν ζωαρκειῶν, ἔτ' ἐ δι' αὐτοὺς καταστρεπτικὰς συνεπείας. Παρατηρήσεως δὲ ἀξίον εἶναι ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ἣ τὸ τῆς ιδιοκτησίας εἰσοδήμα ἡλαττώθη ἀπὸ τοῦ 1815, δηλ. ἐκ τῶν 5 φρ. κατὰ στρέμμα, εἰς τὰ ὅποια ἐφθανε κατὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, κατέβη εἰς τὰ 4 φρ. πρὸ τῆς κρίσεως καὶ ἔκτοτε κατέβη ἔτι μᾶλλον. Ὁ δούξ τοῦ Νορθ-ούμπερλάνδ παρεχώρησεν ἐκ τῶν ἐνοικίων του, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη 10 τοῖς 0/0. Ἄλλος μέγας ιδιοκτήτης, ὁ δούξ τοῦ Περτλάνδ ἐπηγε μακρύτερα· αἱ ἐλαττώσεις του φθάνουσιν εἰς 25 τοῖς 0/0. Συγχρόνως δὲ οἱ ἰσχυροὶ οὗτοι γαιοκτῆμονες ἔκαμαν δι' ἐξόδων τῶν μεγάλα ἔργα διοχετεύσεων καὶ ἄλλων, βελτιώσεων ὑπὸ τὸν συνήθη ὅρον τῆς πληρωμῆς τῶν 6 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν γενομένων δαπανῶν. Χάρis εἰς τὰς βελτιώσεις ταύτας καὶ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ὑποδιαρέσεως τῶν μεγάλων ἀγροικιῶν, ὡς ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Βιλτσίξ, θέλει ἐπὶ τέλους ἀποκατασταθῇ ἡ ἰσορροπία.

(Ἀκολουθεῖ).

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.